

Slovenski dom

Štev. 250

V Ljubljani, četrtek 31. oktobra 1940

Leto V

Položaj na grškem bojišču nespremenjen

Majhen grški umik ob obali - Letalski spopad med Grki in Italijani nad Albanijo - Sovjetska letala za Grčijo

Atene, 31. oktobra. Atenska agencija poroča: Poročilo grškega vrhovnega poveljstva št. 4 pravi: Na epirski fronti ob obali so se naši oddelki s prednjih postojank nekoliko umaknili po določenem načrtu. Na novih postojankah so se naši oddelki vzdržali ves dan. S svojim streljanjem so ovirali premikanja sovražnih oddelkov. Na ostalih grških bojiščih ni bilo sprememb.

Sovražna letala so bombardirala Patras. Nekaj hiš je bilo porušeno. Bombardirana sta bila tudi Rion in Lepanto. Ubila je bila ena oseba, pet oseb pa je bilo ranjenih. V Lepantu je bila porušena neka šola. Vsa naša letala, ki so se spopadla z italijanskimi lovskimi letali nad albanskim ozemljem, so se vrnila na svoja oporišča.

Nekje v Italiji, 31. oktobra. Stefan: Poročilo št. 145 glavnega štaba italijanske oborožene sile se glasi: Naše čete nadaljujejo prodiranje na grškem ozemlju, ko so strle odpor grških zalezovalnih patrol.

Solun, 31. okt. m. Poročila z grško-albanske meje pravijo, da italijanske čete hudo pritiskajo na zahodni del bojišča proti Janjini. Grške čete se trdovratno upirajo. Hribovit svet predstavlja velike težave za ofenzivo. Poročajo, da so italijanske čete prodrle 9 km na grško ozemlje in secer do Sv. Nikolaja. Odpor grških čet je v tem delu snoči baje popustil in so Italijani z dvema divizijama prodrli ob morju 7 km na grško ozemlje.

Belgrad, 31. okt. m. Z jugoslovanske grške meje poročajo, da se je boj med italijanskimi in grškimi četami tudi včeraj nadaljeval. To se da sklepati iz topovskega streljanja, ki se je tudi včeraj slišalo v naše obmejne kraje v bližini grško-albanske meje. Topovsko streljanje se je več-

raj ves dan slišalo tudi v Bitolju. Zaradi pretiranih zvez z Grčijo pa v Bitolju ni bilo mogoče zvedeti nobenih podrobnosti o boju med grškimi in italijanskimi oddelki.

Solun, 31. okt. o. Reuter poroča: Včeraj je dospelo v Solun 134 sovjetskih vojni letal za Grčijo. Od tega je 54 bombnikov.

Včera je grška vojna mornarica položila mine pred vodom v atenski in korintski zaliv, pred pristenišči na Krfu, Kefalouji in Zakintom.

Solun, 31. okt. o. Reuterjev poseben dopisnik poroča z grškega bojišča, da grški odpor ob albanski meji traja dalje in da ga italijanski planinci, ki tod nastopajo, niso mogli zlomiti zaradi

silovitega streljanja z grških postojank. Grško poveljstvo je zapovedalo, da je treba vse postojanke obdržati za vsako ceno in da se ne smejo grške čete spuščati v poskuse, da bi dosegle kakšen krajevni uspeh. Na nekem mestu so italijanske čete padle v dobro pripravljeno zasedo in so jih Grki pokosili s strojnimi. Potem je grški oddelček tod udrl za italijanskimi četami in jih zasledoval še na albanskem ozemlju. Toda poveljnik tega oddelka je bil zaradi samovoljnega koraka odstavljen, ker se ni držal navodil, da se Grki omejujejo samo na obrambo.

V Solun je bilo danes pripelanih 50 italijanskih ujetnikov.

Nemška poročila o položaju v grški prestolnici

Atene, 31. okt. m. Nemška agencija Transcontinental Press poroča: Državno podtajništvo za varnost opozarja, da se širijo neutemeljene govorice o grški zmagi, kar je treba smatrati za protidržavno delovanje. V uradnem poročilu dalje državno podtajništvo za varnost poudarja, da bi takšne govorice lahko imele za posledico veliko razočaranje.

Zadnje uradno poročilo grškega vrhovnega poveljstva govori tudi o »krajevnih spopadih s sovražnikom«. Poročilo nato pravi, da je v noči med 28. in 29. oktobrom, ter ves včerajšnji dan

sovražnik z močnimi silami ter težkim in lahkim topništvom izvedel več napadov na Epiru. Grške operacije so potekale po naprej pripravljenem načrtu.

Včerašnje grško časopisje piše manj o britanski pomoči, kakor pa dva dni prej. Na naziv vlade so bile odstranjene vse zaslave, ter se bodo odslej smele razobesiti samo tedaj, kadar se bo to posebej zahtevalo. Ta ukrep smatrajo kot znamenje, da v Atenah ocenjujejo položaj mnogo blažje, kot v začetku spopada z Italijo. Slika atenskih ulic je že precej normalna. Včeraj je bilo v Atenah nekaj demonstracij. Ob 17 so sirene naznanile alarm, ki pa je bil kratek. Nobene letala ni bilo mogoče opaziti nad mestom. Mornariški minister Apavaizios je včeraj obiskal enote grške mornarice v atenskem pristanišču Pireju. Pri tej priliki je imel govor častnikom in članom posadke.

V poročilih grškega časopisja prihaja do izraza prepričanje, da bo Turčija aktivno sodelovala pri sedanjih sovražnostih le, če bi se vmešala še kaka tretja država — Bolgarija.

Praznik naše vojnemornarice

Belgrad, 31. okt. m. Danes slavi naša vojna mornarica praznik v spomin na 31. oktober 1918, ko je na naših vojnih ladjah prvič zavihrala jugoslovanska zastava.

Roosevelt končal volilni boj

Washington, 31. okt. Havas: Predsednik Roosevelt je včeraj zaključil svojo volilno borbo. Zjutraj je prišel v Novo Anglijo, čez dan je potoval skozi Connecticut, snoči pa je prišel v Boston, kjer je imel velik govor. — Predsednik je bil v stalni zvezi z Washingtonom zaradi dogodkov v Evropi.

Dasi najnovejša preiskavanja o razpoloženju javnega mnenja v Ameriki dokazujejo, da republikanski predsedniški kandidat Wendell Wilkie stalno pridobiva, je večidel političnih opazovalcev prepričan, da bo Roosevelt zmagal. Med častniki je tukaj težko najti kogar koli, ki bi veroval, da bo Wilkie dobil vsaj 100 od 531 volilnih glasov.

Angleška poročila o napadu na Nemčijo

Bombardiranje 29 nemških letališč

London, 31. oktobra. o. Reuter: Kljub slabemu vremenu nad Nemčijo in nad zasedenim ozemljem, so britanska letala izvedla napade na mesta v zahodni Nemčiji in v zasedenem ozemlju. Podrobnosti o snočnjih napadih še niso znane. Pri predvčerajšnjih nočnih napadih so Angleži bombardirali 29 nemških letališč in povzročili na letališčih 14 požarov. V Hamburgu, Gelsenkirchenu in Stettinu so bombardirali petrolejska skladišča pri Berlinu železniška križišča, v Ymuidenu in Flushingu so povzročili v dveh več požarov. Z vseh

teh akcij se dve letali nista vrnila.

Do 28. oktobra so angleška letala ta mesec bombardirala 34 nemških mest. Nad Berlinom so bila angleška letala petkrat, nad Hamburgom in Bremenom petkrat, nad Hannoverom, Kuxhafenom in Emdenom pa trikrat.

Nočni napad nemških letal nad Anglijo je bil v glavnem usmerjen na London, mesta v sredini Anglije, Liverpool in na mesta v južni Angliji. Uradno poročajo, da je bilo razdejanj nekoliko zasebnih hiš, škoda ni velika in tudi človeških žrtev ni mnogo.

Pri včerajšnjem dnevnem napadu so sestrelili 9 nemških letal, v dveh dneh skupno 39 letal. Angleži pa so izgubili včeraj pet lovecev, en pilot je bil rešen.

Grški poslanik v Rimu Politis je prosil italijansko vlado za potni list in bo najbrž že danes zapustil italijansko prestolnico, s čimer bodo diplomatski stiki med Italijo in Grčijo pretrgani.

Kaj bo storila Sovjetska Rusija, to vprašanje spet razburja svet, zlasti Balkan spričo vojne med Grčijo in Italijo. Odgovor na to je preprost: Rusija bo storila vse in izdala kogarkoli, samo da se sama obvaruje vojne z enakim nasprotnikom. Ker ve, da bi taka vojna pomenila konec komunizma in pomenila za oblasti sedanjo sovjetsko vladajočo tobo, sodi newyorsk list »Newyork Sund«.

noč letela nad Belgijo, Nizozemsko in Nemčijo. Njihove bombe niso prizadevale nikakršne škode na vojaških objektih. Zaseda je neka kmetijska hiša. V drugih krajih je poškodovanih nekaj hiš. Mrtvih in ranjenih je nekaj ljudi. Sovražnik je včeraj izgubil vsega skupaj 47 letal. Pogrešamo 17 nemških letal.

Današnji nakladi »Slov. doma« prilagamo položnice. Prosimo vse naročnike, da se jih blagovolijo čimprej poslužiti. * Nova naročnina znaša 14 dinarjev mesečno. Uprava »Slov. doma«

Vesti 31. oktobra

Jugoslovanska vlada je sklenila ohraniti v grško-italijanskem spopadu popolno nevtralnost in se jugoslovansko razmerje do Italije ne bo nič spremenilo. Jugoslavija bo še naprej sodelovala z Italijo in Nemčijo. Jugoslovanska javnost z velikim zanimanjem, toda brez vsake strasti spremlja razvoj vojne med Grčijo in Italijo, sodi glasilo maršala Goeringa, »Essener Nationalzeitung«.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je z letalom dopotoval v Tirano. Namen njegovega obiska ni znan.

Anglija je naročila dozdaj v Združenih državah 14.000 letal, pred kratkim pa še novih 12.000, tako da v Anglijo teče nepretrgan tok letal, je izjavil včeraj predsednik Roosevelt.

Če bo Roosevelt v tretji izvoljen za predsednika Združenih držav, bo Amerika v marecu prihodnjega leta že v vojni, je izjavil Rooseveltov tekmeec Wilkie.

Z italijanske uradne strani znova zanikujejo vse vesti o tem, da bi bili v južni Albaniji izbruhili upori. Italijanski tisk nasprotno zatrjuje, da vlada med Albanci veliko veselje, ker je italijanska vojska šla osvobodjeval še tiste Albance, ki so sto let trpeli pod krvavih grških jarmom. S tem Italija popravlja zgodovinske krivice, ki so se godile albanskemu ljudstvu in ostaja zvesta svojemu poslanstvu, katero je začela že v svetovni vojni, ko nadaljevala v Abesiniji in Albaniji, v sedanjih vojni pa si je zastavila za cilj, da osvobodi tudi Egipčane in Albance v Grčiji. Dosedanji romunski poslanik v Belgradu Cadere je bil odpoklican.

Ker še ni podrobnejših poročil o napredovanju italijanskih čet v Grčiji, daje to povod za sklep, da italijanski motorizirani oddelki v Grčijo tako naglo prodirajo, da ni mogoče od njih sproti dobivati vesti, pravi rimski »Giornale d'Italia« v svojem poročilu iz Albanije in dostavlja, da je albansko prebivalstvo na grškem ozemlju sprejelo italijansko vojsko z manifestacijami in zastavami.

Državni poglavar Francije, maršal Petain, je imel včeraj govor o sestanku s Hitlerjem in je dejal, da je na ta sestanek šel po svobodnem preudarku, ne na pritisk z nemške strani. Izjavil je, da vstopa z včerajšnjim dnevom v sodelovanje za nov evropski red in da morajo vsi Francozi spoznati, da je to sodelovanje potrebno, če hočejo, da se bo olajšalo sedanje stanje v zasedenih krajih, da bodo izpuščeni ujetniki in zagotovljena preskrba s hrano.

Italijanska vojska v zahodni egipčovski pušavi je zdaj prišla v nove težave zaradi nenadnih pešenihi viharjev z juga, ki se vzdignejo neenadno in nosijo seboj ogromne množice drobnega peska, ki prodre v vse dele motorjev in jim onemogoči tek. Motorizirana vojska je v takem viharju čisto hroma in zaradi tega izpostavljena bombardiranjem iz velike višine, pravi agencija Reuter v nekem poročilu iz Kaire.

Francoški zunanji minister Laval je spet odpotoval v Pariz na posvetovanje z nemškimi oblastmi.

Bolgarija je ustavila ves železniški promet s Turčijo, ker poteka proga pri Svilengradu čez grško ozemlje. Telefonske in brzojavne zveze med Sofijo in Carigradom pa niso pretrgane.

Grški poslanik v Londonu je dobil od trgovinskega ministra v Atenah pooblastilo, da sme svobodno razpolagati z grškim brodom v angleških vodah.

Da se bo nemško prebivalstvo kljub angleškim nočnim napadom lahko naspalo podnevi, bodo smeli po nemških cerkvah odslej zvoniti šele po trinajsti uri, zjutraj in dopoldne nič, da bo ljudstvo lahko nemoteno spalo dopoldne. To določilo velja za sleherni dan, kadar bo prejšnja noč letalski alarm.

Italijanski tisk napoveduje, da bi v Grčiji utegnili priti do notranjih sprememb in do vlade, ki bi takoj sprejela italijanske zahteve. Italijani trdijo, da se za odpor proti Italiji ogreva samo majhna skupina ljudi okoli generala Metaxasa, ki so prodani Angliji. Te vesti so presenetljive, ker je bilo doslej vedno slišati, da je okrog generala Metaxasa združen ves grški narod in so to poudarjali tudi italijanski listi.

Generalni pooblaščenec francoske vlade za Afriko general Weygand je v pomirjenje prebivalstva v francoskem Maroku poslal tamšnjemu guvernerju generalu Noguesu pismo, v katerem pravi, naj Marokanci ne verjamejo zlobnim tujim poročilom in naj bodo prepričani, da se ne bo zgodilo nič proti časti in koristim Francije, dokler jo vodi maršal Petain.

Italijanski nastop v Grčiji je samo del skupnega nemško-italijanskega boja proti Angliji. Ta akcija Italije bo naredila konec angleškemu oporiščem na tem področju Sredozemlja. Angleška sila se bo tu pokazala za ravno tako trdno, kakor se je drugod, pravi neka izjava, ki so jo dobili tuji častniki v nemškem znanjem ministrstvu.

Jutri dobro varujte domove!

Uprava ljubljanske polije opozarja meščane, naj jutri dobro pazijo na to, da bodo imeli v hiši koga, ki jo bo varoval! Tatovi in vlomilec tudi ob takih pietetnih dneh ne mirujejo. Opozarja pa tudi, naj v gneči dobro pazijo na svoje žepke, kajti izvedeni žeparji prav radi izkoristijo take prilike, da bi okradli nepazljive ljudi.

Turčija ne pojde v vojno zaradi Grčije če se ne bo v ta spor vmešala še Bolgarija

Ankara, 31. okt. m. Europa Press: Po včerajnji izjavi turškega zunanjega ministra Saradzogla ter po izjavah turških diplomatskih zastopnikov v balkanskih državah o tem, da Turčija ne bo šla v vojno v zvezi z italijansko-grškim spopadom, se v Turčiji opaža znatno popuščanje napetosti. Na pristojnih mestih poudarjajo, da bo Turčija ohranila stališče neovsujajoče se države in čakala, kako se bo spopad med Grčijo in Italijo razvil. Turško časopisje še nadalje z veliko pozornostjo spremlja vojaški spopad med Grčijo in Italijo ter zelo prijateljsko piše o Bolgariji in poudarja potrebo po ohranitvi miru. Včerajšnjih vojaških slovesnosti v Odrinu so se tudi letos udeležili bolgarski obmejni častniki kakor po navadi vsako leto. To bi pomenilo, da na turški meji ni nastopilo nič novega. Gotovo pa je, da bo Turčija takoj oboroženo nastopila, če bi Grčijo napadla še Bolgarija.

Izjave bivšega predsednika bolgarske vlade Kioseivanova v Belgradu

Belgrad, 31. oktobra. m. Snoči se je pripeljal v Belgrad bivši predsednik bolgarske vlade Georgije Kioseivan. Bil je bil pred kratkim imenovan za bolgarskega ambasadorja v Bernu. Na belgradski železniški postaji ga je pričakoval tamkajšnji bolgarski poslanik Stojilov z osebjem poslanstva. Med postankom vlaka se je Kioseivanov razgovarjal s častniki. Izrazil jim je zadovoljstvo, da je spet lahko prišel v Belgrad, čeprav samo za nekaj trenutkov. Poudaril je, da ga na Belgrad vežejo prijetni spomini iz časa, ko je bil tu kot bolgarski poslanik, ko se je kot predsednik bolgarske vlade in zunanji minister večkrat mudil v naši prestolnici.

Dr. Kioseivanov je najprej sam vprašal častnike, kaj mislijo o zadnjih dogodkih v svetu, predvsem v zvezi s spopadom med Grčijo in Italijo. Nato so se častniki zanimali, kakšen odmev so ti svetovni dogodki vzbudili v Sofiji in v Bolgariji sploh. Poslanik Kioseivanov je častnikom poudaril, da so to lahko slišali že iz prestolne besede ter se je nasmehnil in dejal: »Sicer pa jaz zdaj potujem v nevtralnem državo.« Nekdo od navzočih častnikov je pa k tem besedam pristavil: »Ter tudi iz nevtralne države.«

Sporazum med Sovjeti in Turčijo o skupni zunanji politiki?

Stockholm, 31. oktobra. m. »Europa Press«: Semkaj so včeraj prispale vesti iz raznih virov o obsežnih diplomatskih posvetih v zadnjih 48 urah v Moskvi. Po teh poročilih je bilo v Moskvi več sestankov za ureditev sovjetsko-turških odnosov.

Nemška poročila o letalski vojni

Spet stotine ton bomb na London

Berlin, 30. oktobra. DNB: Uradno poročilo nemškega vojnega poveljstva pravi včeraj: Neka vojna ladja poroča, da je potopila tri sovražnikove ladje, s skupno 18.400 tonami. Neka podmornica je potopila neko sovražno trgovinsko ladjo za 10.500 ton. Oddelki bojnih letal so tudi včeraj vrgli mnogo bomb na London in zadeli cilj, zlasti v Indijskih dokih in v okolici Waterloojske železniške postaje. Opazili smo nove požare. Bombardirali smo tudi druge vojaške objekte na južnem Angleškem; vojno luko Portsmouth in neko munijsko skladišče. Teh akcij so se udeležili tudi od-

delki italijanskih letal. Zvečer smo z napadi na letališča v vzhodnih grofijah britanskega otočja razdejali hangarje in skladišča in zažgali mnogo letal. Čez dan so se v večer vnele srdite letalske bitke. Ponoči so se napadi na London še poosttrili. V maševanje za angleške nočne napade na obljubene nemške pokrajine smo vrgli na London spet več stotisoč bomb. Na obeh bregovih Tenze so nastali novi požari v dokih in industrijskih napravah. Eskadrilje so bombardirale tudi liverpoolsko pristanišče in industrijske predele Birminghama in Conventryja. Britanska letala so preteklo

»Afton Bladete«, ki velja za najbolje obveščen dnevnik na Švedskem, poroča iz Moskve, kakor tudi iz nekaterih drugih držav, da je med Turčijo in Sovjetsko Rusijo bil zdaj dosežen sporazum o skupni smeri zunanje politike.

Od tu in tam

Sviciarska delegacija, ki se je pogajala za novo trgovinsko pogodbo med našo državo in Švicco, se mudi v Belgradu pod vodstvom dr. Erharda, pooblaščenca švicarske vlade za trgovinska pogajanja. Jugoslovansko delegacijo bo vodil pomočnik zunanjega ministra Milivoj Pilić. Pogajanja so se včeraj že začela.

Za pol dinarja je direkcija za zunanjo trgovino povzela odkupne cene za živino, katero bo izvažala v Italijo in Nemčijo. Povišanje je bilo potrebno, ker so se cene tudi pri nas doma dvignile in izvozniki niso hoteli izvažati živine za nižje cene v tujino. Tako je sedaj omogočen nemoten izvoz Nove gane veljajo za zaključke od 27. oktobra.

Omejitve v porabi drv je odredila občina v Osijeku. Mesto se ni moglo v zadostni količini pravočasno oskrbeti z drvi in zato bi se utegnilo pripetiti, da bi se premožnejši meščani na debelo oskrbeli s kurivom, za siromašne pa ne bi ostalo nič. Zato je občina odredila, da sme vsaka oseba kupiti samo po eno tono drv. Vsako kršitev bodo oblasti strogo kaznovale.

Za nedoloten čas je bil poslan na prisilno bivanje trgovec Rebrina iz Kupresa. Mož ni hotel prodati moke tamkajšnjemu peku, čeprav je imel na skladišču še 15 vreč. Policija v Travniku pa je poslala na prisilno bivanje za nedoloten čas dva trgovca. Enega so zalotili, da je skrivaj precejšnje zalogo benecina, drugi pa je skrivaj sladkor. Okrajno sodišče v Novski je poslalo na prisilno bivanje v Udbino nekega trgovca, ki je mast prodajal po 32 dinarjev, potem pa je poslala še nekega mesarja, ki je mast prodajal po 28 din. Oba sta mast prodajala dražje, kakor pa bi smela. Novosadska policija je kaznovala 24 trgovcev, trgov in mesarjev, ker so se vsi pregrešili proti odredbam uredbe za pobiranje draginje in brezvestnega veriženstva. Poprečno so vsi dobili po nekaj jurjev denarne kazni, povrh pa bodo sedeli še po 15 do 23 dni v zaporu. Zaradi kopičenja surovin pa je bil obsojen trgovec Rajević iz Gjevgjelije, in sicer bo sedel dva meseca in bo plačal še 40.000 din kazni.

Institut za italijansko kulturo v Zagrebu je že začel s svojim delom. Uvodno predavanje je imel rektor univerze v Padovi Anti, ki je govoril o zgodovini umetnosti in o izvirnosti ter oponašanju likovne umetnosti. Za njim bodo predavali še razni drugi italijanski znanstveniki in učenjaki. Poleg tega bo priredil institut tudi več glasbenih večerov in podobnih prireditvev.

Sumadijski vinogradi so obrodili letos za 80% slabše kakor prejšnje leto. Tamkajšnji vinogradniki se pritožujejo na isti nisti nesrečami in neprikljaki kakor naši vinogradniki. Cene novega vina pa so tudi tam visoke. Precejšnje delo opravijo številne vinogradniške zadruge, ki skušajo obvarovati vinogradnika pred izrabljanjem od strani prekupčevalcev, po drugi strani pa jim omogočajo s svojimi kletmi hranjenje vina za daljšo dobo. Prav tako imajo vinogradniške zadruge velik delež pri tem, da se umno vinogradništvo polagoma širi.

Mesečna naročnina za »Slovenski dom« je od 1. novembra dalje 14 dinarjev.

Posojilo 18 milijonov dinarjev bi rada dobila občina v Mostarju od Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Občina bi rada s tem posojilom odplačala svoje dolgeve pri Državni hipotekarni banki, obenem pa bi rada uredila vodovod in električno omrežje ter zgradila tudi novo občinsko hišo, ki bi sama veljala 9 milijonov dinarjev. Drugo vprašanje pa je, če bo Suzor hotel tako visoko posojilo odobriti.

Skadrsko jezero se je zaradi stalnega deževja in nalivov dvignilo in se razlilo čez bregove. Poplavlilo je štiri vasi, iz katerih so ljudje pobegnili in odnesli s seboj nekaj hrane in odpeljali vso živino. Tudi dve cerkvi je voda zalila. Ker pa dež in sneg kar naprej padata in naraščajo tudi vse reke, ki se izlivajo v jezero, se boje, da bi se poplava še povečala in zajela še več naselij. Škoda je že sedaj velika.

Konferenca ravnateljev vseh jugoslovanskih higienskih zavodov in vseh načelnikov socialnih oddelkov banskih uprav je bila v torko zaključena v Budvi. Kot zadnja sta govorila pomočnik socialn. ministrstva dr. Stojanović in nač. zdravstv. odseka soc. ministrstva dr. Ivanić. Sprejeta je bila nato spomenica, v kateri se zavzemajo za ureditev materialnega položaja uslužbencev higienskih zavodov, zlasti pa za tiste, ki sodelujejo pri pobijanju epidemij. Posebno se zavzemajo za to, da se izobraži čim več ljudi, ki bodo mogli nastopiti zlasti tedaj, če bi se epidemije v večjem obsegu pojavile. Prav tako se zavzemajo za to, da vsi higienski zavodi drugega obveščajo o uspehih svojih akcij. Po končani konferenci so vsi delegati odpotovali iz Budve. Konferenca se je bila v nedeljo začela na Cetinju.

S samokresom je miril svoje goste gostilničar Milorad Jovanović iz Belgrada. V gostilni so se bili gostje sporekli in se začeli obkladati z nezbranimi izrazi. Kmalu nato so se tudi spoprijeli in padati so začele steklenice in žvignati stoli. Gostilničar se sprva ni hotel vmešavati v spor, ki je nastal zaradi neke pevačice, toda nazadnje ga je le popadla jeza in potegnil je samokres. Dvakrat je ustrelil in z enim strelom zadel nekega soferja med rebra. Potem pa je pobral še stol in hotel gosta temeljito preklestiti, toda tedaj ga je že zagrabila roka pravice. Nasilnega gostilničarja so zaprli.

Rekordno število študentov se je letos vpisalo na zagrebško univerzo. Lani se jih je vpisalo 5860, letos pa 6700. Prirastek gre večinoma na račun hrvaških študentov, ne pa toliko iz zunanjih krajev. Število se bo verjetno še nekoliko znižalo, ker bodo izključeni številni judje, ki so bili do sedaj vpisani, kajti po uredbi prosvetnega ministra se sme vpisati le pol odstotka judov, kolikor pač znaša odstotek judovskega prebivalstva v primeri z vsem ostalim prebivalstvom hrvaške banovine.

Šestnajst velikih sremskih vasi bo elektrificiral podjetnik Mihajlović iz Erdvika pri Sremski Mitrovici. Ljudje so se tam že dolgo potovali za elektrifikacijo vendar ni bilo nikogar, ki bi se dela lotil. Sedaj pa je nalogo prevzel en sam podjetnik, ki bo nalogo izvedel. Dometil se je z raznimi elektrarnami za cene toka in kmalu bo začel napeljevati mrežo in bo povezal šestnajst vasi. Kraji so bogati in bodo kmotele električni tok rabili tudi za svoje stroje, zlasti za mlačevo.

400 let star spor bo skušala rešiti izpostava banske oblasti v Splitu. Pred 400 leti je dala beneška republika občni Sali izključno pravico ribarjenja v vodah otoka Kornatskih otokov, čeprav so bili ti okoli last ljudi z otoka Murterja. Murterčani so se stalno upirali pravici Salijancev in so se dostikrat tudi do krvavega strelja. Banska izpostava je zaradi tega pozvala vse prizadete, naj predložijo vse akte izpostavi, da se bo končal spor, ki je 400 let razdvajal obe občini. Murterčani predlagajo, da naj dobe vsi enako pravico ribariti pri Kornatskih otokih.

Prva smrtna obsodba na okrožnem sodišču v Murski Soboti

Murska Sobotica, 31. okt. Pred kazenskim senatom okrožnega sodišča v Murski Soboti se je včeraj zagovarjal za dvojni umor Makovec Karl. Kazenski senat so tvorili: dr. Dobovšek, predsednik okrožnega sodišča v Soboti, in sodniki pri tem sodišču gg. Češarek, Komotar in Muškon ter sodnik okrajnega sodišča g. Piškur. Obtožnico je zagovarjal namestnik drž. tožilca dr. Trampuz, obtožena pa po službeni dolžnosti odvetnik dr. Bajlec.

Obtoženeec je bil rojen 27. oktobra 1914 v Strigovi v Ijutomerskem okraju in je sin kleparskega pomočnika Matije Makovca. Obtožnica mu očita naslednje: Dne 23. julija t. l. je Makovec Karl iz maščevanja in ljubosumnosti sedemkrat zabolil z nožem Raspergerja Viktorja iz Businščaka. Tri bodljaje mu je zadal v srce, enega pa v goltnice in je Rasperger zaradi izkrvavitve takoj umrl. Prav tam, le nekaj korakov vstran, je pred njegovimi nogami obležalo mrtvo njegovo dekle, Rep Marija iz Strigove. Makovec ji je zadal trinajst bodljev z nožem.

Iz velikega prijateljstva hudo ljubosumje

Makovec Karl in Marija Rep sta se poznala že od mladih nog. Zadnji dve leti je postalo prijateljstvo med njima bolj intimno, ljubezensko. Dobro sta se razumela in je Makovec pok. Marija lanske jesen, ko je odšel na orožne vaje, še dala nekaj malenkosti za na pot. O božiču se je Makovec vrnil z orožnih vaj. Čim pa je spet prišel od vojakov domov, je že začel dvomiti v dekletovo zvestobo, posebno še, ko je videl, da je Marija ob neki priliki odšla k Raspergerjevemu kuharju, ker so tam prirejali neko večjo gostijo. To je tudi dalo Makovecu povod, da je začel na vso moč sovražiti Raspergerjeve, predvsem Viljema, kajti stlil je v njem svojega nevernega ljubezenskega tekmeča. Čedalje bolj je postajal ljubosumen tudi na Marijo kljub temu, da mu je še pred odhodom k Raspergerjevemu zagotavljala, naj se nikar ni ne boji, ker hoče ostati le njemu zvesta. Toda Makovec je kmalu zvedel, da si Marija in Viljem Rasperger na skrivaj tudi dopisujeta. Očital je Mariji nezvestobo in ji izrazil tudi željo, da si medsebojno dajeta vrneta in se razide. Užaljeni in ljubosumni Makovec je sicer ni mislil tako zelo resno, pač pa je v svojem srcu že začel kovati načrt, kako bi se maščeval za dekletovo nezvestobo. Pri neki priliki je celo dejal Raspergerjevi Ceciliji, naj pri Raspergerjevih nikar ne misli, da bo Marijo dobil njen brat Viljem ali sploh kdo drugi. Iz tega se je pač dalo sklepati, da je Makovec sklenil maščevanje.

Maščevalni načrt je dozorel

23. junija popoldne je Marija odšla k Raspergerjevemu v Businščak na obisk. Isti dan je bil doma na dopustu tudi Viljem, ki je bil tedaj na orožnih vajah. Zraven je bil tudi Raspergerjev Viktor z ženo. Na poti proti domu sta se v Malem Slatniku Marija in Viljem poslovila, ker se je Viljem mudilo na vlak in nazaj k vojakom. Pri slovesu mu je Marija izrazila hudo slutnjo, da bi jo Makovec lahko kjé pričakoval, kajti poznala ga je kot precej nasilnega fanta. Zato je Marijo pospremil proti domu Viljemov pratec Viktor. Marijina slutnja se je na žalost uresničila. Makovec je zvedel, da je njegov tekmeč na dopustu in je sklepal, da se bosta z Marijo najbrž kje sestala. Vseposvoda je stikal za njima, da bi ju našel. In res ju je že od daleč opazil v Malem Slatniku, vprav ko se je Marija poslavljala od Viljema. V Makovecu je dozorel sklep po maščevanju. Ob stezi se je s kolesom skril za pšenico, sezul čevlje in čakal. Ko sta prišla Marija in Viktor mimo, se je Makovec vrgel z nožem na svoji žrtvi. Obdelal je z nožem najprej Viktorja, da se je na mestu zgrudil mrtev. Tudi Marija je dobila nekaj lažjih ran, vendar je še stekla po stezi nazaj in klicala na pomoč zakonca Jambrošiča.

„M m m ka, daj mi puseka...!“

Ko je Viktor Rasperger obležal mrtev, je Makovec stekel za Marijo in klical za njo: »Mimika, daj mi puseka!« Marija zato ni slutila nič hudega in mu je šla celo nasproti ter ga prosila: »Dragi, ne me!« Objela ga je in poljubila. Po poljubu in objemu pa je Makovec začel Marijo neusmiljeno obdelovati z nožem ter ji je zadal 13 bodljev. Obležala je mrtva pred njegovimi nogami. Niti navzočnost Jambrošičevih ni odvrnila Makovca od njegovega zverinskega dejanja.

„Nič več se ne bomo videli, ker sem dva ubil“

Po groznem dejanju se je Makovec podal domov, kjer je objel svoje starše z besedami: »Nič več se ne bomo videli, ker sem dva ubil.« Odšel je nato v neko gostilno, kjer so ga orožniki prišli.

Ker je Makovec dejanje storil premišljeno in svoje dekle na tako divjaški in zverinski način umoril, je senat okrožnega sodišča v Murski Soboti včeraj ob 13.45 izrekel nad njim

smrtno obsodbo.

Makovec je svojo smrtno obsodbo poslušal popolnoma mirno in brezbržno. Prijavil pa je revizijo in priziv.

»N' mav čez izaro«

Samostan v Št. Pavlu in Dobri vasi zasežen

Lansko leto je država zasegla zasebno gimnazijo, ki so jo vodili patri šentpavelskega samostana v Labudski dolini. Gimnazija je bila podzajavljena. — Sredi oktobra pa je bil zasežen tudi samostan v Št. Pavlu v Labudski dolini in v Dobri vasi, ki je pripadal istemu redu. Obenem so bila zasežena vsa posestva. — Pri zaplambi imetja v šentpavelskem samostanu so bile zasežene tudi razne starine zgodovinske vrednosti, med drugim tudi izvod slovenske Dalmatinove biblije.

Neverna svinjska kuga

Lansko leto se je v nekaterih predelih Stajerske pojavila svinjska kuga, ki ji živinozdravniki zaenkrat ne morejo še do živega. Vedo samo to, da se nahaja povzročitelj v možganih živali, povzročitelja samega pa še ne poznajo. Oboleni živali najprej bruhaajo in imajo vročino, pozneje dobivajo krče in končno ohromijo. Če v dveh do štirih dneh ne poginejo, navadno potem popolnoma ozdravijo. Letos se je pojavila ta kuga tudi v nekaterih krajih Koroške, vendar pa zelo redko. Oblasti so izdale zelo stroge ukrepe. Kmet mora takoj, čim se pojavi v njegovih svinjarih ta kuga, zaklati vse svinje in prašiče, čeprav so še zdravi, država pa dovoli za tri posebno odškodnino. Meso zdravih svinj iz okuženih svinjarij se sme prodajati samo kuhano. V zvezi s to kugo so se pojavile med ljudmi govorice, da je bolezen v zvezi z umetnim gnojem ali pa da je akt sovražne sabotaže, kar pa seveda ne odgovarja dejstvu.

Koroški drobci

V novembru bo državni pošti v Celovcu pridružen poseben oddelek za telegrafsko oddajo slik na daljavo. Pritožbina za tak brzojav bo zaenkrat znižana in bo znašala 1.50 RM. Slične oddelke imajo doslej v Vzhodni marki pošte na Dunaju, v Gradcu in v Inostu.

V Dolničah pri Rožku je umrl v visoki starosti 83 let Gregor Paul, pd. Otovčev oče. Pokojnik je bil vzoren gospodar in zavedna slovenska korenina.

Pretekli dni so pogrešili v Rožku g. Janeza Kolina. Zadnje čase je bilo opaziti pri njem, da je mož postal živčno hudo razravan in globoko potrt. Nekaj dni nato so našli na bregu Drave suknjič in klub pogrešanega. Iz tega sklepajo, da je g. Kolin mogoče v hipni duševni zmedenosti zašel v Dravo. Vendar doslej radi narasle vode še niso našli trupla.

Za izseljence iz Kanalske doline bo do konca leta zgrajenih 1000 novih stanovanj. Samo v Celovcu bo kmalu dovršenih 50 hiš z 216 stanovanji. Poleg tega gradijo stanovanja za Kanalskane tudi drugod, med drugim v Sienči vasi blizu Velikova.

Jugoslovanska Unija za zaščito otrok, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, se je preselila iz dosedanjih poslovnih prostorov v Beethovnovi ulici števil. 14, v nove na Aleksandrovi cesti števil. 4 (palata Viktorija).

Skupina bojevnikov Ljubljana-Sv. Peter poziva članstvo, svoje pokojnih tovarišev in cenjeno občinstvo, da se udeležijo žalne svečanosti, ki bo dne 1. novembra ob pol 11. uri popoldne v cerkvi sv. Petra in pred spomenikom naših pokojnih tovarišev.

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura v °C		Veter (smer, jakost)	Padavine	
			naj. večja	naj. manjša		m/m	vrsta
Ljubljana	765.8	3.0	2.0	96	10	NE ₁	4.3 dež in sneg
Maribor	765.9	1.0	-1.0	90	10	0	3.0 dež
Zagreb	755.5	2.0	1.0	90	10	0	14.0 dež
Belgrad	753.8	13.0	5.0	90	9	NE ₇	1.0 dež
Sarajevo	754.4	13.0	4.0	90	10	NE ₄	28.0 dež
Vis	754.7	11.0	8.0	90	10	ENE ₃	7.0 dež
Split	753.7	15.0	12.0	90	10	0	22.0 dež
Kumbar	754.1	19.0	18.0	70	10	WSW ₃	1.0 dež
Rab	754.5	9.0	9.0	90	10	0	7.0 dež
Dubrovnik	753.8	20.0	15.0	80	10	SE ₃	1.0 dež

Vremenska napoved: Pretežno oblačno, zmerno, hladno vreme.

Koledar

Danes, četrtek, 31. oktobra: Kršifol. Petek, 1. novembra: Vsi svetniki.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Pokojnino za pošto Ljubljana I dostavljamo dne 2. novembra.

Mestno zdravniško službo bo opravljala od četrta do 8 zvečer do sobote do 8 jutraj mestna zdravnica dr. Žitko Jož., Pleteršnikova 13/1 (telefon 47-64).

Od sobote od 8 zvečer do ponedeljka do 8 jutraj pa mestni višji zdravnik dr. Aheim Marjan. Korytkova ulica 18 (telefon 36-24).

Občni zbor Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo bo v torko 5. novembra v škofijski dvorani v drugem nadstropju po običajnem sporedu. Pred občinim zborom bo ob desetih slovesna peta maša v stolni cerkvi. Po sv. maši se začne zborovanje. Prijatelji cerkvene glasbe povabljeni!

Vse ljubljanske in okoliške pevce vabimo, da se udeležijo v čim večjem številu edine pevske vaje, ki bo v petek popoldne ob 10 v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene Matice za popoldanski nastop na grobovih pri Sv. Križu. Arhivarij naj prinese s seboj: »O, Bog, usliši se (Venturini), »Poljana toži« (Prelovec), »Usliši nas, Gospod« (Jelen), »Vigred« in »Oj, Doberdob«, — Uprava Hubadove župe.

Prihod Belgrajske filharmonije v Ljubljano. Ljubljanska filharmonija bo imela v torko, dne 5. novembra prvič v gosteh celokupni korpus Belgrajske filharmonije pod vodstvom znamenitega dirigenta Lovra Matačića, ravnatelja opere v Belgradu. V veliki unionski dvorani bo ob 20. uri krstna izvedba »Pesem platin«, delo slovenskega skladatelja Arniča, nadalje Hrističevo »Vstajenje«, Sisztove »Les preludes« ter Beethovnova 3 simfonija »Eroica«. — Umetniška reputacija belgrajske filharmonije ter mednarodno priznanje ime njenega dirigenta jamčita za izreden umetniški dogodek. — Predprodaja vstopnic pri blagajni Kina-Union.

»Mrtvaški ples« je naslov verski igri, ki nam v 11 dogodkih pokaže brezmejno oblast smrti nad človeškim življenjem. Prav jutrišnji dan, ko se bomo spominjali svojih rajnkih, je zelo primerno, da si ogledamo to igro, ki bo predvajana ob 8. uri zvečer v franciškanski dvorani po znanih cenah. Igra je pri prvi uprizoritvi lepo uspeša, ker so vloge v dobrih rokah in nekatere naravnost mojstrske. Predprodaja vstopnic je pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7, in v trgovini Štiglič Na dan predstave pa se odpre blagajna eno uro pred predstavo, to je ob 7. uri zvečer. V lažje razumevanje privedite bo spregovoril uvodno besedo dr. Tone Röger. Opozorjamo na predstavo tudi bližnjo ljubljansko okolico.

Gledališče

Drama: Začetek ob 20. Četrtek, 31. oktobra: »Tomek«. Red Četrtek. Petek, 1. novembra: »Rokma in Julija« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Sobota, 2. novembra: »Kovarnost in ljubezen«. Red A. Nedelja, 3. novembra ob 15: »Skrivalnice«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Revizor«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ponedeljek, 4. novembra: Zaprto.

Opera: Začetek ob 20. Četrtek, 31. oktobra: »Evgenij Onegin«. Izven. Gostovanje tenorista Antona Dermota, člana dunajske Državne opere. Petek, 1. novembra: »Fidelio«. Izven. Sobota, 2. novembra: »Jenufac. Red B. Gostovanje E. Karlovčeve in J. Gostiča.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 31. oktobra, ob 20: »Nenavaden človek«. Red C. Petek, 1. novembra, ob 20: Cyrano de Bergerac.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je največji slovenski pupilarnovni denarni zavod

Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina Ljubljanska

Turčija in njena sedanja moč

Nekaj podatkov o deželi, ki se po spopadu med Grčijo in Italijo utegne v najbližji bodočnosti prebuditi tudi v vojni

Carigrad — močna straža na azijskem pragu. — Milijonsko in obenem največje turško mesto, ki bdi nad Bosporom, ozko pomorsko cesto med Črnim in Egejskim morjem.

Vojni vihar se je v zadnjih dneh nenadno presilil res na evropski jugovzhod, čeprav se je po zadnjih posvetovanjih v Parizu in na špansko-francoski meji zdelo, da bo Balkanu vsaj še nekaj časa prizaneseno. Nastopil pa je spet kar čez noč preobrat kot novo znamenje »bliskovitosti« sedanje vojne in začelo je gorati tudi na albansko-grški meji. Italija in Grčija se že z vso neizprosno vojskujeta in je zdaj samo še vprašanje, ali bo izid te vojne pustil ostale balkanske in deloma balkanske države še pri miru ali ne. Največje zanimanje vlada v sedanjih negotovih trenutkih vsekakor za vprašanje, kaj bo storila Turčija, država, ki je po svojih vodilnih osebnostih še prejšnji teden poudarila, da ni odločena z vsemi silami braniti le sebe, če bi jo kdo napadel, pač pa prihiti na pomoč tudi vsem svojim prijateljicam in zaveznicam. Zato je gotovo zanimivo,

ogledati si vojaško moč tudi te države, ki se mora utegne že v kratkem prebuditi v vojni.

Dežela in ljudje

Glavno ozemlje republike Turčije predstavlja polotok Mala Azija, manjši del pa sega tudi na Balkan in to njen severovzhodni del. Turška je torej evropsko-azijska država, ki je v vojaškem in političnem oziru vezana v prvi vrsti z Balkanskim polotokom. Njen zemljepisno vojaški položaj je zlasti važen zaradi tega, ker leži na obeh obalah izredno pomembnih morskih ožin, Dardanel in Bospora in sicer tako, da obkroža njeno državno ozemlje tudi Marmarsko morje. Z ozirom na to more Turčija v polnem obsegu vladati nad pomorsko zvezo med Črnim in Egejskim morjem, ali z drugimi besedami med vzhodno in jugovzhodno Evropo s Sredozemskim morjem.

Republika Turčija meri danes okrog 763.000 kv. kilometrov in šteje, po najnovejših podatkih 18 milijonov prebivalcev. Država je torej redko naseljena, komaj 23 ljudi na kv. km. Turčijo obliha vzhodni del Sredozemskega morja, Belo ali Egejsko morje in Črno morje. Meje na kopnem pa so v Evropi: reka Marica, ki jo loči od Grčije od izliva v Egejsko morje do pritoka reke Avde, potem zopet Marica in določena meja z Bolgarijo. Utrjeno mesto Erdene (Andrianopol) je pripadlo na ta način Turčiji. Anatolija ali azijski del države meji na severovzhodu na Rusijo, na vzhodu na Iran (Perzijo), na jugu pa na Irak in Sirijo. Anatolija je visoka ravan, ki preide na vzhodu v armensko in kurdistansko gorovje, na jugu pa v Sirijsko puščavo. Največje vprašanje Anatolije je bilo vprašanje prometa. Oblasti so z velikim naporom zgradile železniško in cestno omrežje, tako da so vanjo povezani tudi skoraj vsi gorski kraji. Danes je mogoče s Simplon ekspresom potovati čez Bospor (vlak prepeljejo posebne ladje) skozi vso Anatolijo, čez Ankaro do Aleppa v Siriji in še naprej. Ta proga in številne avtomobilske ceste so tudi v vojaškem oziru velike važnosti.

Glavno mesto republike Turčije je Ankara z okrog 150.000 prebivalci. Mesto je sodobno zgrajeno in zelo hitro raste. Največje mesto pa je Istanbul (Carigrad) ob Bosporu in šteje okrog milijon prebivalcev.

Splošno mnenje, da je Turek izboren vojak

Turki imajo pravico ugotoviti Dardanelsko ožino in so to tudi v polni meri storili. Pravijo, da so Dardanele nezavzete. Močne utrdbe imajo tudi na meji Bolgarije in Grčije. Najmočnejše obrambne naprave pa so ob sovjetski meji, kjer je že ozemlje samo na sebi težko zavzetno. Hribovita

je tudi vsa turška obala, poleg tega pa še dobro opremljena z daljnostrelnimi obalnimi topovi.

Turški vojak spada med najboljše vojaške splohe. O tem so prepričani vsi tuji vojaški strokovnjaki, prijateljskih in sovražnih držav. Armada je sodobno opremljena in v celoti motorizirana. Turčija ima mnogo tankov vseh velikosti in oklopnih avtomobilov. Splošna vojaška obveznost velja za moške in za — ženske! V mirnem času šteje armada 200.000, v vojni pa 2 milijona mož. Vojaški duh je na višku. Turški vojak služi domovini z izrednim fanatizmom.

17 rušilcev in 25 podmornic

Turško vojno brodogradništvo ima okrog 65.000 ton. Največja bojna ladja je oklopna »Javur Selim« z 23.000 tonami. Njeni oklepi so močni, ladja pa je tudi drugače dobro orožena. Največji topovi imajo kaliber 354 mm. »Javur Selim« je popolnoma prenovljena, nekdanja nemška bojna ladja »Göben«. Ostale ladje so: 2 obalni križarki po 3800 ton, 8 rušilcev in 13 podmornic. Razen podmornic in štirih rušilcev, ki so bili zgrajeni po svetovni vojni, so vse ladje stare. Večje število pa je naj-sodobnejših motornih torpedovk. Koliko je po-

možnih ladij, ni znano. Ladjedelnice gradijo še 2 sodobni križarki po 8000 ton, 9 velikih rušilcev podmornic, 12 podmornic, nekaj ladij nosilk min in malih torpedovk. Rušilci in podmornice so baje že vsi izdelani, tako da imajo Turki sedaj že 17 rušilcev in 25 podmornic, kar že nekaj pomeni. Ko bodo vse ladje zgrajene, bo imela Turčija okrog 100.000 ton mornarice. Najvažnejši vojni pristanišči sta Smirna in Izmit.

Vse vrste letal od enomotornih lovcev do trimotornih bombnikov

Glede na letalstvo zavzema Turčija drugo mesto na Balkanu. Letala so angleške, francoske in nemške izdelave. V novejšem času pa obratuje tudi domača letalska industrija, ki že izdeluje izborne dvomotorne bombnike. Turki imajo vse vrste letal od lahkih enomotornih lovcev, do težkih trimotornih bombnikov za bombardiranje krajev, ki so zelo oddaljeni. Letal, ki jih lahko pošljejo v prvo zračno bojno vrsto, imajo najmanj 1000, koliko jih imajo pa še v zalogi, ni znano. Veliko je število letalcev z zelo visoko strokovno izobrazbo in so izredno hrabri. Mnogoštevilno in motorizirano je tudi protiletalsko topništvo.

Otroka, ki znata samo esperanto

Zanimiva zgodba ruskega ujetnika, ki je bil l. 1916 v Galiciji ujet in se je po dolgih letih vrnil z mandžurske meje na Madžarsko

Še vedno se dogaja, da se tu pa tam kdo vrne iz ruskega ujetništva, namreč kdo od tistih, ki so bili med svetovno vojno na ruski fronti, pa je bil tam ujet in se mu pozneje ves čas do danes ni ponudila nobena ugodna prilika, da bi se vrnil v domovino k svojcem, ki ga morda še čakajo, ali pa so nanj že čisto pozabili, oziroma ga smatrajo za mrtvega. Zanimiv primer so imeli te dni na Madžarskem. Vrnili se je namreč po dolgih letih v svoje rojstno mesto Szegedin neki Madžar, ki so ga bili Rusi ujeli v Galiciji med ofenzivo generala Brusilova leta 1916. Pot ga je zanesla daleč na Vzhod. V zadnjem času je živel celo v Dolinskem na sovjetsko-mandžurski meji. Pred nekaj leti se je tam oženil z mlado Mandžurko. Težava je bila sprva v tem, da njegova žena ni znala ruski, toda tudi to vprašanje sta

zakonec brž rešila. Naučila sta se esperanta. V zakonu sta se jima rodila dva otroka, ki tudi govorita samo esperantski jezik. Vsekakor svojevrsna posebnost, s katero se lahko postavijo Madžari: ljudje, ki ne znajo drugega jezika kot mednarodni esperanto!

Ganljivo srečanje bolgarskega vojaka z njegovo sestro ob priliki vkorakanja bolgarske vojske

Turška abeceda dobi nove črke

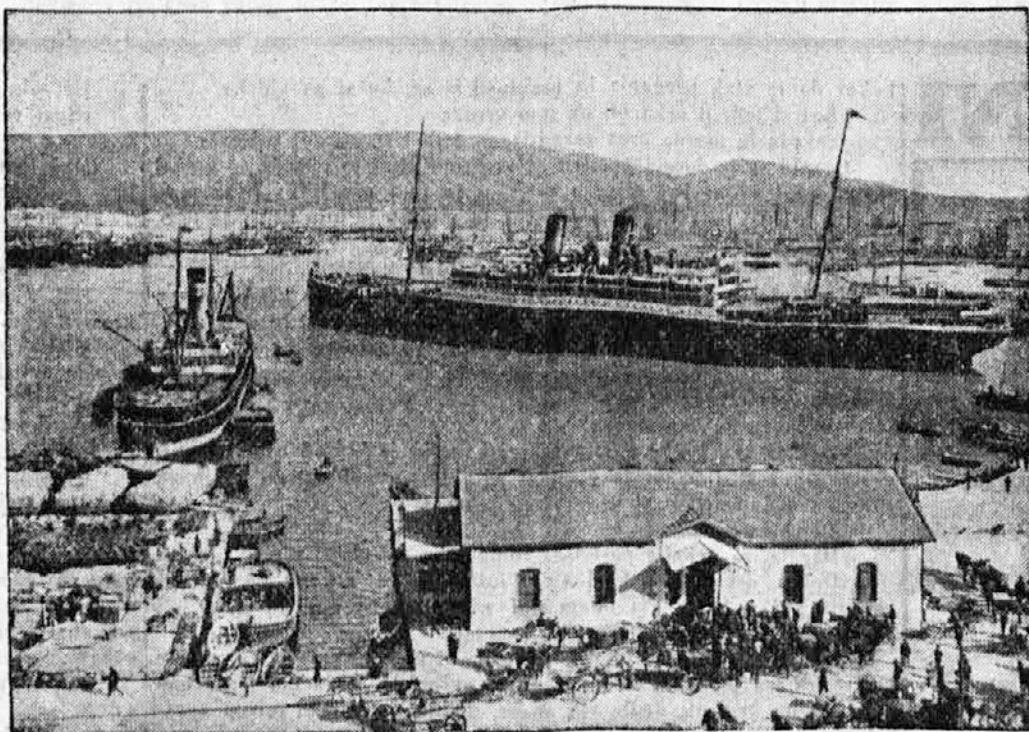
Turško prosvetno ministrstvo je svojčas sklenilo izdati v turškem prevodu islamsko enciklopedijo. Vendar so — kakor zdaj poročajo turški časopisi — nastale težave, na katere prej prosvetno ministrstvo ni računalo. Nova turška abeceda je namreč za to občutno pomankljiva, ker ne more izraziti številnih arabskih in perzijskih besed, tako da bi prav zvenele. Prevod dozdaj še ni gotov, poleg tega pa ga bo treba na nek način zboljšati, ker ni v njem nobenega pravega blagovščaja. Turško prosvetno ministrstvo se poleg drugih številnih vprašanj skrbno bavi tudi s tem in je sklenilo zaradi izpopolnitve in dopolnitve prevoda uvesti nove črke, s pomočjo katerih bi bilo mogoče pravilno izgovarjati perzijske in arabske besede tako, kakor jih je treba.

Zaradi nočnih alarmov v Berlinu

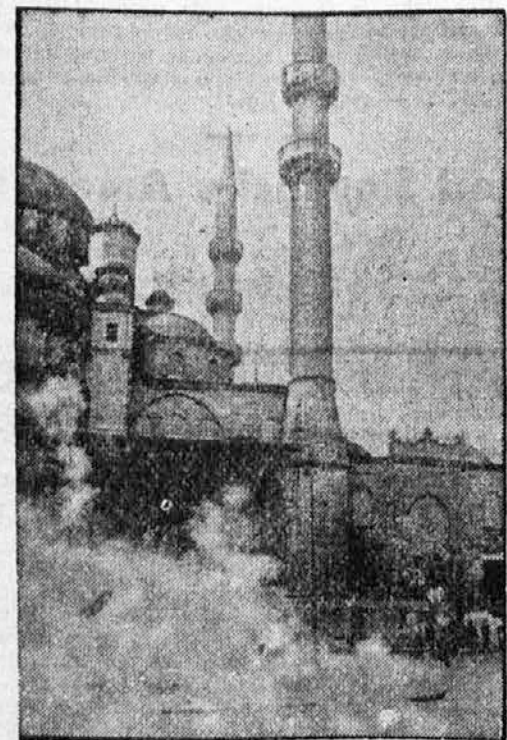
zvonovi dopoldne molče, da bi ljudje mirno spali

V Berlinu so v sedanjih časih, ko se tako pogosto vrste drug za drugim angleški letalski napadi, poskrbeli res za vse, da bi ljudem olajšali težke ure, ki jih preživljajo. Angleži uprizarjajo svoje letalske napade na nemško prestolnico in na druga nemška mesta predvsem ponoči, ko je večja verjetnost, da se bo čim več letal spet vrnilo nazaj v Anglijo. Podnevi jim nemško protiletalsko topništvo brez dvoma dela večje preglavice. Ker pa se ti sovražni napadi vrste po veliki večini le ponoči, se ljudje po nemških mestih ne morejo odpočiti in si privoščiti potrebnega spanja, kajti vsak čas je treba pohiti v zavetišča. Zato morajo hoditi spat dopoldne, ko je nevarnost pred napadi že mimo. Da pa jih pri tem dnevnem počitku ne bi kaj motilo, so zdaj v Berlinu in po drugih večjih mestih, kjer je bil ponoči alarm, prepovedali tudi cerkveno zvonjenje. Ta prepoved velja le za tiste dneve, ko je bil prejšnja noč alarm. Zvonovi po cerkvah se v takšnem primeru smejo oglašati šele ob eni popoldne, ker do tedaj ljudje že lahko nadomeste nočno čuječnost.

Zahtevajte povsod naš list!

Pogled na atensko pristanišče Pirej, ki je obnem največje pristanišče na Grškem. Ustanovil ga je že v starodavni grški dobi slavnj Temistoklej. V poznejših časih, ko so Grki izgubili svobodo, je to pristanišče skoro čisto propadlo, danes pa je že skoro v celoti obnovljeno, saj v njem živi približno 300.000 ljudi, torej nekako štirikrat toliko kot v Veliki Ljubljani

Prizor izpred cerigrajskih minaretov, ko so pred nedavnim tem privedli vaje v obrambi pred letalskimi napadi. Še turški minareti so se torej začeli zavijati v umetno meglo, kar pomeni, da vojna nevarnost res sili tudi že čez maloazijski prag

Japonci morskim psom ne bodo več prizanašali

ker so v letih njihove zaščite naredili preveč škode japon. ribičem

Morski psi so nevarne zverine, ki povzročajo več škode, kot pa prinašajo koristi. Tudi naši mornarji na Jadranu vedo, da ni več priporočljivo imeti opravka s temi morskimi zvermi, ki so zahtevale še marsikakšno človeško življenje celo v neposredni bližini obale med nič hudega slutečimi kopalci. Poleg tega pa je to požrešna roparica, ki hudo trebi med ribjim zarodom.

Morskih psov po naših vodah še ni toliko kot po drugih večjih morjih in oceanih, zlasti tam, kjer je močno razvit ladijski promet. Te zverine se pač najraje drže tam, kjer si je človek potegnil pomorske ceste, kajti tu se najraje zadržujejo tudi druge ribe, ki morskim psom služijo za hrano. V severnem delu Tihega oceana, kjer je nešteto otokov trdno povezanih v gosto prometno omrežje, so morda najgostejše »naseljenke«.

Kakor vsaka divjačina, tudi morski psi uživajo ponekod posebno zaščito. Tako so sklenile leta 1911 Japonska, Rusija. Združene ameriške države in Velika Britanija dogovor o zaščiti morskih psov v severnem delu Tihega oceana. Japonska je zdaj obvestila Anglijo, Združene države in Sovjetsko Rusijo, da ne misli obnoviti tega dogovora glede zaščite morskih psov, to pa zaradi tega, ker da so se psi v tem morju le preveč razmnožili, zaradi česar pomenijo veliko nevarnost za ribiško industrijo. Ta industrija je namreč za Japonsko ogromnega pomena, kajti japonsko prebivalstvo se v veliki meri preživlja z ribami.

Japonci pravijo, da so morski psi povzročili v zadnjih letih že ogromno škodo s svojim mesarjenjem med ribjim zarodom. Očitno je postalo, da japonski ribiči zdaj nalove dosti manj rib, kakor pa so jih prej, ko morski psi niso bili zaščiteni in jih je lahko vsak, ne da bi bil kaznovan, po mli volji iztrebljal kot največje škodljivce.

Japonska je prav za prav sama pogrešila, ko je leta 1911 sklenila z omenjenimi državami dogovor o zaščiti morskih psov, kajti zdaj je vsak lahko upravičeno prepričan o lastni japonski krivdi, da njihovi ribiči ne nalove več toliko kot so včasih. Japonska pa ne namerava več delati takšnih napak,

kakršno je zagrešila tedaj samo s svojo neprevidnostjo in nepreračunljivostjo. Zato je danes tudi daleč od tega, da bi mislila na kakšno obnovo dogovora o zaščiti morskih psov v severnem delu Tihega oceana.